

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Рослинництва та садівництва імені професора Калитки В.В.»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедру
рослинництва та садівництва
імені професора Калитки В.В.

Максим КОЛЕСНИКОВ

31.08. 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Овочівництво (в комплексі з НП)»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»

зі спеціальності 203 Садівництво та виноградарство за ОПП Садівництво та
виноградарство

(на основі повної загальної середньої освіти)

Факультет агротехнології та екології

м. Запоріжжя, 2022– 2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Овочівництво (в комплексі з НП)» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 203 Садівництво та виноградарство за ОПП Садівництво та виноградарство (на основі повної загальної середньої освіти). – Запоріжжя, ТДАТУ. 2022. - 11 с.

Розробник: Галина НІНОВА, к.с.-г.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри рослинництва та садівництва імені професора Калитки В.В.

Протокол №1 від 31 серпня 2022 року

Завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора Калитки В.В.

Максим КОЛЕСНИКОВ, к.с.-г.н., доцент

« 31 » 08 2022 року

Схвалено методичною комісією факультету АТЕ для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство»

Протокол № 1 від серпня 2022 року

Голова, доцент

Любов ЗДОРОВЦЕВА, к.б.н.

« 31 » 08 2022 року

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання (денна або заочна)	
Кількість кредитів 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 203 Садівництво та виноградарство	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		3-й	5-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2-3 години самостійної роботи студента – 5-6 годин	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	6
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	14
		Семінарські заняття	-
		Навчальна практика	30
		Самостійна робота	70
		Форма контролю: екзамен	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми з овочівництва відкритого ґрунту майбутнім фахівцем, у якого формуються глибокі теоретичні знання та набуваються практичні навички з біології овочевих рослин, створення умов згідно вимог та методи їх підтримання, опанування технології вирощування овочевих культур у різних агрокліматичних зонах.

Для якісного опанування дисципліни необхідне попереднє ґрунтове

засвоєння інформації з фізіології, біохімії, генетики, селекції, біоенергетики рослин, мікробіології, біотехнології, а також ентомології і фітопатології.

Завдання. Формування теоретичних знань з біології розвитку овочевих рослин, їх відношення до факторів навколишнього середовища; отримання теоретичних і практичних знань із сучасних технологій вирощування овочевих культур, способів поліпшення якості продукції та заходів щодо її підтримання, а також способів скорочення затрат праці й засобів виробництва в процесі вирощування. Передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками технологічних питань згідно вимог розвитку галузі на основі інтенсифікації спеціалізованих господарств, використанні досягнень науки та провідного вітчизняного та світового досвіду, потреб промисловості і населення в продукції овочівництва та з метою експорту стандартної продукції.

Навчальна програма розрахована на здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр». Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, рекомендованою європейською кредитно-трансферною системою (ECTS).

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сучасні та альтернативні способи живлення;
- сучасні технології вирощування овочів;
- передову агротехніку та технологію виконання робіт на механізованих агрегатах під час висівання та садіння овочів сівалками, саджалками та розсадопосадильними машинами, обприскування та обпилення овочевих культур тощо.

вміти:

- раціонально використовувати площі ґрунту;
- забезпечити площі необхідною кількістю насіння та якісної розсади;
- виконувати роботи з догляду і захисту за овочевими культурами від шкідників та хвороб;
- додержуватися правил і норм охорони праці, виробничої санітарії та екологічного захисту.

Код н/д ОК 21

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що

передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності

ФК05. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузі садівництва та виноградарства.

ФК08. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві.

ФК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності

РН04. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі садівництва та виноградарства.

РН07. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

РН08. Володіти методами опрацювання даних у садівництві і виноградарстві.

РН09. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.

РН14. Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування овоче-баштанної продукції та грибів відповідно до чинних вимог.

РН17. Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення

виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Біологічні основи овочівництва

Тема 1. Овочівництво, як галузь рослинництва і наукова дисципліна [1. С. 3-10; 4. с. 57-80; 7. С.88-98]. Народногосподарське значення овочевих. Завдання і тенденції розвитку овочівництва. Походження овочевих культур. Ріст та розвиток. Способи розмноження. Значення навчальної дисципліни „Овочівництво та баштанництво» для сільськогосподарського виробництва України в умовах переходу на ринком відносини, а також місце та роль у формуванні спеціалістів із спеціальності „Агрономія”.

Тема 2. Вимоги овочевих культур до умов зовнішнього середовища

[1 с. 12-29; 2. с. 27-38; 9. с.38-57]. Комплекс умов зовнішнього середовища. Методи оптимізації цих умов і пристосування до них рослин з метою поліпшення росту і розвитку, формування високого врожаю та підвищення його якості. Залежність інтенсивності росту і розвитку овочевих культур та їх урожайності від умов навколишнього середовища: кліматичних (світла, вологи, температури, складу повітря); едафічних (грунту, його (фізичних властивостей, вмісту вологи та елементів живлення); біологічних (шкідливої та корисної мікро- та макрофлори, фауни, взаємодії рослин у посівах); антропогенних, зумовлених діяльністю людини (застосування машин, внесення добрив, пестицидів, забруднення атмосфери, гібридизації тощо).

Змістовий модуль 2. Сівозміни в овочівництві та загальні прийоми агротехніки

Тема 3. Сівозміни в овочівництві та загальні прийоми догляду за рослинами [1. с. 178-187; 2. с. 55-98; 6. С. 138-257]. Поняття про сівозміну. Значення сівозмін у підвищенні врожайності і родючості ґрунту. Характеристика попередників, їх роль у сівозміні. Типи сівозмін, порядок їх складання, удобрення в сівозміні. Культурозміна, її значення, типи культурозмін. Ущільнені посіви, плодозмінне і міжплідне ущільнення. Системи обробітку ґрунту. Система заходів захисту овочевих культур від шкідників і хвороб, застосування гербіцидів. Зрошення. Збір врожаю. Види стиглості. Періодичність збирання врожаю.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття	Кількість				балів
			години				
			лк	прак.	сем.	СРС	
Змістовий модуль 1 <i>Біологічні основи овочівництва</i>							
1,2	Лекція 1	Тема 1. Овочівництво, як галузь рослинництва і наукова дисципліна	2				
	Практична 1	Класифікація		2			
	Практична 2	Визначення овочевих культур за насінням і вегетативними органами.		2			
	Самостійна 1	Оформити колекцію насіння				20	5
3,4	Лекція 2	2.Вимоги овочевих культур до умов зовнішнього середовища	2				
	Практична 3	Розрахунок кількості насіння і розсади для вирощування овочевих		2			
	Практична 4	Плодові культур групи капустяних		2			
	Самостійна 2	Метод розсади				20	5
	ПМК	Підготовка до ПМК					10
	Всього за змістовий модуль 1		4	8		40	35
Змістовий модуль 2. <i>Сівозміни в овочівництві та загальні прийоми агротехніки</i>							
5	Лекція 3	Сівозміни в овочівництві	2				
	Практична 5	Загальні прийоми догляду за рослинами		2			
6	Практична 6	Овочеві культури групи капустяних		2			
	Самостійна 3	Розрахунки кількості гербіцидів за завданням				15	3
7	Практична 7	Плодові культури групи пасльонових		2			
	Самостійна 4	Складання сівозмін для різних агрокліматичних зон				15	3,5

	ПМК 2	Підготовка до ПМК2					10
ВСЬОГО за змістовий модуль 2			2	6		30	35
Екзамен							30
практика							100x0,2
Всього - год			6	14		70	100

5. Перелік питань, які виносяться до ПМК 1

1. Завдання галузі овочівництва у цілорічному забезпеченні населення овочами і переробної промисловості сировиною. Перспективи розвитку овочівництва в Україні.
2. Значення овочів у харчуванні людини. Овочі найбільш цінні за вмістом вуглеводів, білків, вітамінів, мінеральних солей. Лікувальне значення овочів.
3. Науково обгрунтовані норми споживання овочів. Необхідність розширення сортименту овочів.
4. Які частини (органи) овочевих рослин вживають у їжу, в якій формі стиглості у яких видів рослин?
5. Походження овочевих рослин.
6. Види класифікації овочевих.
7. Вимоги овочевих рослин до тепла. Методи регулювання.
8. Вимоги овочевих рослин до вологи. Методи регулювання.
9. Вимоги овочевих рослин до ґрунтів.
10. Вимоги овочевих рослин до елементів живлення. Органічні та мінеральні добрива (строки, способи, дози внесення).
11. Значення світла. (інтенсивність, довжина дня, спектральний склад) при вирощуванні овочевих культур. Методи регулювання.
12. Повітряно-газовий режим для овочевих культур. Джерела вуглекислого газу. Шляхи регулювання.
13. Технологія вирощування розсади
14. Суть та відмінності насінневого і вегетативного розмноження.
15. Що таке насінина і які складові вона має.
16. Біологічні основи насінництва і біологічні особливості насіння.
17. Сортіві та посіні якості насіння. Насінневий контроль.

Перелік питань, які виносяться до ПМК 2

18. Особливості сівозмін овочевих культур. Наведіть приклади.
19. Навести та характеризувати загальні прийоми догляду за

- рослинами.
20. Що називають гербіцидами, приклади розрахунку на площу.
  21. Види капустяних овочевих культур.
  22. Пояснити більш раціональний спосіб вирощування ранньостиглих сортів капусти білоголової (розсадний і безрозсадний).
  23. Пояснити більш раціональний спосіб вирощування середньостиглих сортів капусти білоголової (розсадний і безрозсадний).
  24. Описати морфологічні особливості помідора, баклажана, перцю. Будова рослини.
  25. Вимоги до тепла, вологи, ґрунту, світла.
  26. Основний та передпосівний обробіток ґрунту під помідори (попередник цибуля).
  27. Система удобрення, оптимальні норми, способи, строки внесення та комплекс машин.
  28. Догляд за посівами (захист від шкідників, хвороб та бур'янів).
  29. Збирання врожаю (термін, способи, комплекс машин).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Барабаш О.Ю. Овочівництво: підручник/ О.Ю.Барабаш. —К.: Вища школа, 1994.-374с.
2. Лихацький В.І. Овочівництво: практикум/ В.І.Лихацький, Ю.е. Бургарт.-К.: Вища школа, 1994. -352 с.
3. Барабаш О.Ю. Технологія вирощування овочів і плодів/ За ред. Акад. УААН Барабаша О.Ю. К.: Вища школа, 2004.-240с.
4. Барабаш О.Ю. Довідник овочівника/ О.Ю. Барабаш, П.С. Семенчук. —Львів. :Каменярь,1985.-200 с.
5. Бильж Д.П. Справочник овошоведа Степи України/ Д.П. Бильж, К С. Ангел. - Одеса.: Маяк -1988. -301с.
6. Дмитренко П О. Довідник по удобренню сільськогосподарських культур/ П О. Дмитренко, К С. Носко.- К.: Урожай, 1987. -209 с.
7. Плешков КК. Овощеводство открытого и закрытого грунта: підручник/ К.К. Плешков, Н.М. Ткаченко, Л.М. Шульгина. — К.: Вища школа, 1991. — 208 с.
8. Прогрессивные технологии возделывания, хранения и реализации зеленных культур. —Львов,1989. — 157 с.
9. Насінництво овочевих і баштанних культур./За ред.О.Ю. Барабаша. - К.: Урожай, 1995.-300 с.
10. Шемавн'юв В.І. Овочівництво: Навчальний посібник/Під редакцією професора В.І. Шемавн'юва. -Дніпропетровськ:ДДАУ, 2001. -392 с.

11. Бахчевые культуры / Под ред. А. О. Лымаря. - К.: Аграрна наука, 2000. - 327 с.
12. Лихацький ВЛ. Баштанництво: підручник/ ВЛ. Лихацький. — К.: Вища школа, 2002.- 166с
13. Болотских АС. Энциклопедия овощевода/ АС. Болотских. Харьков. Фолио, 2005.-798 с.
14. Ж-ли Овочівництво, Настоящий хазяин.
16. Сучаскй технологй в ово^{чи}вництві/за ред. КЛ.Яковенко. —Харків, ІОБ УААН, 2001. -126 с.
  4. «Овощи и фрукты», январь 2015, с. 40-43.

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. Навчальноінформаційний портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua>
  - 2.Наукова бібліотека ТДАТУ <http://tsatu.edu.ua/biblioteka/>
  - 3.Сайт кафедри плодooвочівництва, виноградарства та біотехнології
<http://www.tsatu.edu.ua/hb/>
- Забезпечення основними навчальними посібниками бібліотеки ТДАТУ дисципліни „Овочівництво та Баштанництво„
4. Барабаш О.Ю. Технологія вирощування овочів і плодів/ За ред. Акад. УААН Барабаша О.Ю. К.: Вища школа, 2004.-240с.
    - 15 екземплярів бібліотека ТДАТУ
    - 5 екземплярів на кафедрі
  5. Лихацький.1. Овочівництво: практикум/ ВЛ.Лихацький, Ю.Є. Бургарт. - К.: Вища школа, 1994. -352 с.
    - 98 екземплярів ТДАТУ
  6. Плешков К.К. Овощеводство открытого и закрытого грунта:підручник/ К.К. Плешков, Н.М. Ткаченко, Л.М. Шульгина. — К.: Вища школа, 1991. — 208 с.
    - 25 екземплярів бібліотека ТДАТУ
  7. Гіль А.С. Сучасні технології овочівництва закритого та відкритого ґрунту. - К.: Вища школа, 2008.-380 с.
    - 50 екземплярів бібліотека ТДАТУ

8. Лихацький В.Л. Баштанництво.-К.: Вища школа,2002.-166 с.

- 5 екземплярів ТДАТУ

9. Барабаш О.Ю. Довідник овочівника/ О.Ю. Барабаш, П.С. Семенчук.
–Львів.:Каменяр,1985. -200 с.

30 екземплярів бібліотека ТДАТУ